

[Domov](#) | [Príroda](#) | [Biológia](#)

Podivný jašter poplietol vedcov

VEDA NA DOSAH redakcia
17. júna 2021

Minulý rok vedci oznámili, že objavili najmenšieho dinosaura na svete, mal veľkosť kolibríka. Teraz sa ukázalo, že sa mýlili. Ako sa to stalo?

3D rekonštrukcia hlavy živočicha, ktorého vedci považovali za najmenšieho dinosaura na svete. Zdroj: UK

Objav, akému niet páru – hlava maličkého dinosaura zachovaná v jantári s dĺžkou lebky len 17 mm –, obletel svet. Nález pochádza z kriedového jantáru zo severného Mjanmarska a má 99 miliónov rokov. Nový živočích dostal meno *Oculudentavis khaungraae*. Článok o nevídanom objave dinosaura vyšiel v prestížnom vedeckom časopise *Nature* minulý rok. Avšak, ako sa neskôr ukázalo, bol to omyl.

Vedci vrátane paleontológa z Univerzity Komenského v Bratislave Andreja Čerňanského teraz tento objav vyvracajú v časopise *Current Biology*.

„Nešlo o dinosaura, ale o veľmi bizarného jaštera – skupina, kam patria naše jašterice, ale i chameleóny či varany,“ objasňuje chybu Andrej Čerňanský, evolučný biológ a paleontológ z UK. „Bez pochyb sa podobá na maličkého dinosaura – má veľké oči, dlhú preorbitálnu oblasť, čeľuste plné špicatých zubov a krátku klenutú mozgovňu,“ dodáva.

Autori pôvodného článku v *Nature* urobili zásadné chyby. Na fylogenetickú analýzu, ktorá skúma príbuzenské vzťahy druhov v rámci evolučných línií, použili maticu zahŕňajúcu iba dinosaurusy a vtáky. Tie, ako dnes už vieme, tvoria jednu líniu medzi dinosaurami. A tak sa na chvíľu stal malý jašter dinosaurom.

Už ho aj premenovali

Článok však nakoniec časopis *Nature* stiahol pre pochybnosti, na ktoré upozornil medzinárodný tím vrátane Andreja Čerňanského. Tento tím pod vedením Juana Dazu zo Štátnej univerzity Sama Houstona v Texase a Susany Evansovej z Londýnskej univerzity **včera vydal** revíziu pôvodného nálezu a opis nového nálezu tohto živočicha. No naimä dokazuje, že nejde v žiadnom prípade o dinosaura, ale o jaštera.

Pri používaní tejto stránky dochádza k spracovaniu cookies, ktoré nám pomáhajú zvyšovať kvalitu služieb. Spracovaniu cookies zabránite zmenou nastavenia v internetovom prehliadači, alebo v časti Nastavenie cookies. Kliknutím na tlačidlo "Akceptovať" súhlasíte s použitím všetkých cookie.

[Nastavenie cookies](#) Akceptovať

AKTUÁLNE PODUJATIA

Dnes je 29. septembra 2021

- 29 SEP** CVTI SR, PREDNÁŠKA / celé Slovensko
Oceľoví giganti – námorná doprava
- 30 SEP** KONFERENCIA / celé Slovensko
Falling Walls Lab Slovakia 2021
- 30 SEP** CVTI SR, PREDNÁŠKA / celé Slovensko
Príležitosti pre vesmírny výskum a inovácie v rámci Európskej únie
- 30 SEP** CVTI SR, PREDNÁŠKA / celé Slovensko
Klimatické zmeny v poľnohospodárstve
- 01 OKT** CVTI SR, KONFERENCIA / celé Slovensko
Národná konferencia o akademickej a výskumnej integrite
- 04 OKT** FESTIVAL / celé Slovensko
Agrofilm – 37. ročník
- 13 OKT** CVTI SR, WORKSHOP / celé Slovensko
Interaktívny workshop k príprave rozpočtu projektov v programe Horizont Európa

[Zobraziť všetky podujatia >>](#)

NAJNOVŠIE ČLÁNKY

Hubble vďaka gravitačnej šošovke zachytil tri obrazy jednej supernovy

29. septembra 2021 | [Matúš Beňo](#)

Vybrali sme z Quarku 9/2021

28. septembra 2021 | [VEDA NA DOSAH](#)

Ocenenia mladých vedcov Európskej únie získali aj dvaja slovenskí študenti

28. septembra 2021 | [VEDA NA DOSAH](#)

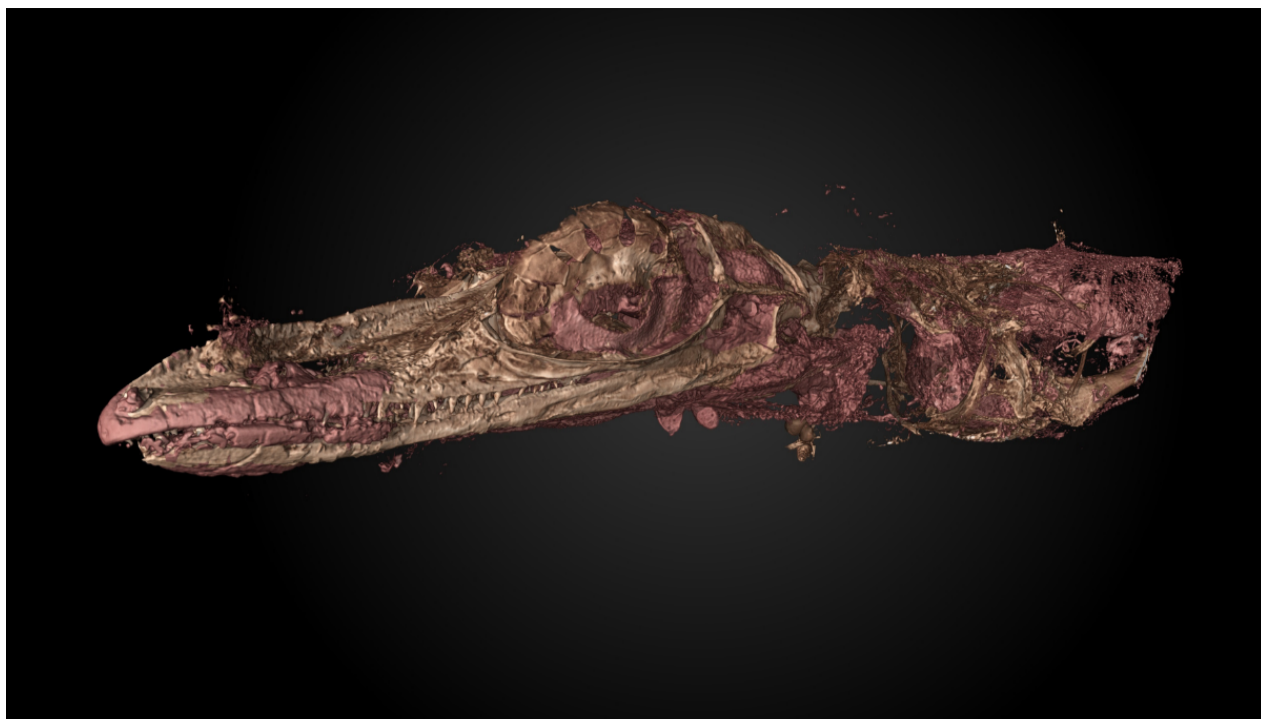
Príbehy neuroprenášačov: Serotonín – látka, ktorá ovplyvňuje náladu

28. septembra 2021 | [Denisa Koleničová](#)

VIDEO: Hlavalamy a fyzika: čo nám príroda dovolí vypočítať?

27. septembra 2021 | [VEDA NA DOSAH](#)

Lebka bizarného jaštera sa skutočne podobá na lebku dinosaura. Zdroj: UK

Prvý nález pozostával len z hlavy, zatiaľ čo nový nález mal okrem hlavy zachovanú aj časť tela s lopatkovým pletencom. Ten je okrem iného typický práve pre jaštery, a nie dinosaury. Nový nález má tiež na nose výrazný dohora sa dvíhajúci pozdĺžny hrebeň, čo však môže znamenať variáciu pre samcov. Navyše ak bol výraznejšie sfarbený, mohol slúžiť na komunikáciu. Líši sa ale aj inými detailmi, preto dostal nové druhové pomenovanie *Oculudentavis naga*. Živil sa pravdepodobne drobnou korisťou.

Mjanmarsko, kde sa nálezy našli, je dnes síce súčasťou Ázie, kedysi však tvorilo izolovaný ostrov. Rástli tu araukáriové vlhké lesy a zo stromov vytekalo veľké množstvo živice, ktorá plynutím času skamenela na jantár. Práve vďaka tomu dnes môžeme skúmať prehistorické dávno stratené tvory, ktorých nedotknuté telá živica uchovala milióny rokov.

Článok v časopise *Current Biology*: <https://doi.org/10.1016/j.cub.2021.05.040>.

Zdroj: TS Univerzita Komenského (GL)

ANDREJ ČERŇANSKÝ

NATURE

PALEONTOLOGIA

TLAČOVÁ SPRÁVA

UK V BRATISLAVE

VÝSKUM

SÚVISIACE ČLÁNKY

PODCAST: Masové vymierania v histórii boli síce ničivé, ale aj dôležité

19. mája 2021 | [Lenka Dudlák Sidorová](#)

Nová štúdia: Prečo sa krokodíly od čias dinosaurov výrazne nezmenili

26. januára 2021 | [Denisa Koleničová](#)

Slovenskí paleontológovia opísali mikroorganizmy z čias dinosaurov

13. mája 2020 | [Monika Tináková](#)

VIDEO: Je doprava udržateľná?

VIDEO: Budúcnosť autonómnych vozidiel

PODCASTY

Pri používaní tejto stránky dochádza k spracovaniu cookies, ktoré nám pomáhajú zvyšovať kvalitu služieb. Spracovaniu cookies zabránite zmenou nastavenia v internetovom prehliadači, alebo v časti Nastavenie cookies. Kliknutím na tlačidlo "Akceptovať" súhlasíte s použitím všetkých cookie.

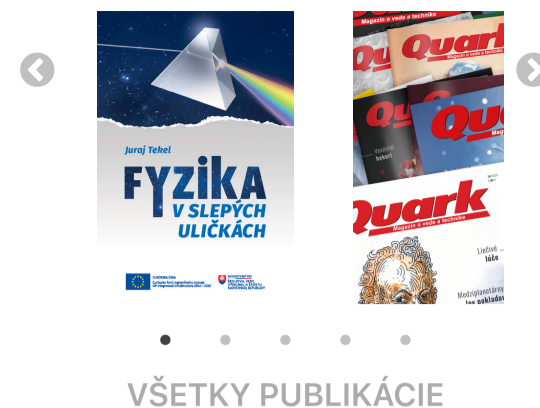
[Nastavenie cookies](#)

Akceptovať

SLEDUJTE NÁS

[SK CRIS](#)[CIP VVI](#)[Konceptné materiály](#)[Výstavy](#)[Vedec roka SR](#)[Týždeň vedy a techniky](#)[Noc výskumníkov](#)[Vedecká show](#)[Konferencie / workshopy](#)

Archívna verzia VEDA NA
DOSAH

[© CVTI SR](#)[Zásady ochrany osobných údajov](#)[RSS](#)

EURÓPSKA ÚNIA
Európsky fond regionálneho rozvoja
OP Integrovaná infraštruktúra 2014 – 2020

MINISTERSTVO
ŠKOLSTVA, VEDY,
VÝSKUMU A ŠPORTU
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Investícia do Vašej budúcnosti

Tento projekt je podporený z Európskeho fondu regionálneho rozvoja

Táto webová stránka vznikla vďaka podpore v rámci Operačného programu Integrovaná infraštruktúra pre projekt: Podpora národného systému pre popularizáciu výskumu a vývoja

(kód ITMS: 313011T136), spolufinancovaný zo zdrojov Európskeho fondu regionálneho rozvoja.

Pri používaní tejto stránky dochádza k spracovaniu cookies, ktoré nám pomáhajú zvyšovať kvalitu služieb. Spracovaniu cookies zabránite zmenou nastavenia v internetovom prehliadači, alebo v časti Nastavenie cookies. Kliknutím na tlačidlo "Akceptovať" súhlasíte s použitím všetkých cookie.

[Nastavenie cookies](#)

Akceptovať